

EPALE

Elektronická platforma pro vzdělávání dospělých v Evropě

European Commission > EPALE

[se zaregistrujte](#) | [Přihlásit se](#)

Blog

◀ [Zobrazit všechny blogové příspěvky](#)

ECDL: V Česku je 71 % dospělých digitálně gramotných. Rozhovor EPALE s Jiřím Cháberou

Podělte se o svůj názor

14/03/2019 by Tomáš Langer

Jazyk: CS

0 0

Ing. Jiří Chábera (1964), manažer mezinárodního konceptu digitální gramotnosti ECDL / ICDL pro ČR, ředitel pracovní skupiny ECDL-CZ při České společnosti pro kybernetiku a informatiku (ČSKI). Absolvoval Vysokou školu chemicko-technologickou v Praze, kde se v rámci vědecké aspirantury věnoval využívání výpočetní techniky pro podporu a řízení procesů. Pracoval jako technický ředitel jednoho z největších velkoobchodů s výpočetní technikou – Vikomt Čelákovice, řídil několik obchodních poboček a založil a řadu let řídil servisní síť této společnosti (1991–2001). V dalších letech působil jako projektový manažer, provozní a obchodní ředitel české technologické společnosti CertiCon. V roce 2004 se stal členem Fóra pro informační gramotnost poradní pracovní skupiny pro oblast informační a počítačové gramotnosti ministryně informatiky. Od roku 2005 se věnuje propagaci a realizaci myšlenek mezinárodního konceptu digitální gramotnosti ECDL / ICDL. V letech 2014 a 2015, jako spoluautor, připravoval vládou schválenou Strategii digitální gramotnosti ČR do roku 2020.

Jste neúnavným bojovníkem za digitální gramotnost. Jak jste se vůbec k tomuto tématu dostal? Vystudoval jste přece jen trochu jiný obor...

Nejsem první ani poslední, koho život zavál jinam, než měl v plánu. Na druhou stranu, můj obor není zase tak daleko od věci, jak by se na první pohled zdálo. Od křemíku k počítačům a od počítačů k digitální gramotnosti jsou to jen dva krůčky. :) Mám rád, když věci běhají podle pravidel. Proto jsem inklinoval k chemii, a proto mě baví

počítače a vše, co s nimi souvisí. Srdce mi drásá, když si uvědomím obrovité a dalekosáhlé možnosti digitálních technologií a zároveň kolem sebe vidím tak mnoho nevyužitého potenciálu. Klíč k řešení se skrývá v lidech. Proto se věnuji propagaci digitální gramotnosti a mezinárodnímu konceptu ECDL/ICDL.

ECDL neboli česky Evropský počítačový řidičák je už i v ČR zaužívaný pojem. Dokážete v krátkosti vysvětlit jeho význam?

Tento výklad zkratky „ECDL“ se přežil již před deseti lety. Dnes nejsou digitální technologie ani koncept ECDL jen o schopnostech ovládat počítač se základním programovým vybavením, jak se na první pohled nabízí. Aktuálně se zkratky ECDL/ICDL vykládají jako „Evropská, resp. Mezinárodní certifikace digitální gramotnosti.“ Ale ani to už dnes zcela neplatí. Koncept ECDL pokrývá nejen všechny možné oblasti digitální gramotnosti, které se týkají tzv. přenositelných (základních) digitálních kompetencí, ale také zasahuje do oblasti specifických či profesních digitálních kompetencí. Programy konceptu ECDL se věnují jak osobám digitálně vyčleněným či dětem školou povinným, tak nezaměstnaným, lidem na trhu práce nebo profesionálním uživatelům digitálních technologií.

Ale ECDL není jen o testování...

To rozhodně není. To je jedna z nejrozšířenějších mylných představ o ECDL. Přínos tohoto konceptu spočívá zejména v tom, že prostřednictvím mezinárodně jednotných sylabů definuje vzdělávací obsah odrážející aktuální potřeby jak trhu práce, tak běžného života jedince ve společnosti, a současně nabízí mezinárodně uznávanou, standardizovanou, objektivní a nezávislou metodu měření úrovně digitálních kompetencí. ECDL/ICDL představuje skutečně globální standard pro vzdělávání v oblasti digitálních technologií, a to nezávisle na politické vůli, představách kurikulárních úředníků nebo obchodních potřebách nadnárodních technologických gigantů.

To vypadá, že jde o smysluplný nástroj, proč není dosud masově rozšířen?

Záleží na tom, jak vnímáte pojem „masové rozšíření“. Je 120 miliónů ECDL zkoušek, 16 miliónů lidí, desetitisíce akreditovaných vzdělávacích center a akreditovaných zkušebních komisařů a milióny vydaných ECDL certifikátů po celém světě důkaz o masovém rozšíření ECDL? Koncept ECDL existuje již přes 20 let a v různých zemích je různě intenzivně využíván. Je to o politických postojích našich představitelů, o odborných kompetencích úředníků státní správy, o mylných představách o úrovni digitální gramotnosti obyvatelstva, o vnímání důležitosti vzdělávání i prokazatelném dokládání získané kvalifikace v oblasti digitálních kompetencí. Je to o lidech, nikoli o konceptu ECDL. Tento koncept je navíc veřejností často mylně vnímán jako komerční produkt, a byť tomu tak skutečně není, nemáme mnoho jiných možností než ECDL propagovat tak, jako by to produkt byl. Nemůžeme investovat do reklamy a ani to není naše role.

ECDL je mezinárodním konceptem. Jaká jsou jeho specifika oproti podobným (českým) nástrojům?

Koncept ECDL je jedinečný v mnoha ohledech a některé jeho vlastnosti jsou dány právě tím, že je mezinárodní. Je postaven na 5 základních pilířích:

- **STANDARDIZACE**, kdy na celém světě jsou používány stejné sylaby, stejné zkušební úlohy, stejná procesní pravidla a podmínky zkoušek, vydávané certifikáty mají stejnou vypovídací schopnost;
- **OBJEKTIVITA**, kdy koncept má mezinárodně jednotnou metodiku hodnocení výsledků zkoušek, národní a mezinárodní inspekci kvality, garanty kvality a korektnosti závěrečných zkoušek jsou národní profesní neziskové organizace, hodnocení výsledků zkoušek je anonymní;
- **NEZÁVISLOST**, což znamená, že zkoušky jsou nezávislé na původu technického a programového vybavení, nezávisí ani na konkrétních výrobcích nebo konkrétních produktech, je tak eliminován možný střet zájmů;
- **MĚŘITELNOST**, neboť všechny programy mají své sylaby, které jsou pravidelně aktualizovány, a které strukturovaně a konkrétně specifikují požadovaný rozsah a hloubku digitálních kompetencí;
- **PRAKTIČNOST**, kdy drtivá většina zkušebních úloh je „ze života“, zkoušky

probíhají v reálném programovém prostředí na všech typech i verzích aplikací, se kterými se lidé běžně setkávají v průběhu svého studia či v profesní praxi.

Několikrát padla slova digitální gramotnost či kompetence. Jak vůbec charakterizujete digitální gramotnost?

Existuje celá řada definic pojmu „digitální gramotnost“, většina z nich je ale příliš akademická, komplikovaná anebo neskromně řečeno, špatná. Alespoň z mého pohledu. Digitální gramotnost si můžete představit jako soubor takových teoretických znalostí, praktických dovedností, schopností a postojů v oblasti digitálních technologií, které potřebuje běžný člověk ke kvalitnímu životu v současné společnosti. Zbývá se jen dohodnout, které digitální kompetence to aktuálně jsou a jak hluboké mají být. A v tom spočívá pro mnoho lidí největší problém.

Kolik dospělých je v Česku digitálně gramotných?

Rád používám při argumentaci čísla týkající se digitální gramotnosti, která mi poskytuje koncept ECDL na základě výsledků praktických zkoušek, ale jedním dechem dodávám, že to má svá „ale“. Už jen definice obsahu

pojmu digitální gramotnost hraje velice podstatnou roli. Tedy co a do jaké hloubky musíme umět, abychom byli digitálně gramotní. Navíc, účast na zkouškách ECDL je většinou zcela dobrovolná, proto nelze úplně hovořit o statisticky reprezentativních číslech, byť jde o tisíce lidí a desetitisíce zkoušek. Takže pro milovníky čísel... V letech 2016 až 2018 prokázalo svoji digitální gramotnost 63 % obyvatel ČR napříč všemi věkovými skupinami obyvatelstva (vzorek cca 45 000 zkoušek) a pokud jde pouze o dospělé, pak máme digitálně gramotných 71 % lidí (vzorek cca 25 000 zkoušek).

Mají tato čísla k dispozici i tvůrci politik?

Nevím, zda je mají, ale určitě je měli a mít mohou. Kdyby chtěli. Stát například dostal veškeré relevantní podklady v době, kdy jsem se účastnil jako spoluautor přípravy vládou schválené Strategie digitální gramotnosti ČR do roku 2020. Ve finální verzi tohoto dokumentu je ale nenajdete. Prostě si vybrali jiná, ze svého pohledu vhodnější, čísla.

Vláda ČR považuje digitalizaci za jednu ze svých priorit. Jak digitalizace mění životy lidí ve společnosti?

Přiznám se, že jsem v tomto ohledu trochu skeptický. Jedna věc je, co politici deklarují a druhá, co skutečně dělají. A obsahově široké pojmy umožňující různý výklad, jako je digitalizace, jim to velmi usnadňují. Já bych rád, aby lidé nebyli konzervativní a aby se dívali do budoucna. Aby si uvědomovali, co zajímavého, užitečného, praktického digitální technologie přináší a hlavně, co přinášet mohou, pokud se budou racionálně a smysluplně využívat. A lidé? Měli by se neustále učit. Vývoj digitálních technologií je rychlejší než změny, které je schopen vstřebat náš poněkud zastaralý a rozkmitaný vzdělávací systém.

Na co se máme v tomto ohledu připravit do budoucna?

O digitalizaci se hovoří tak, jako by to bylo něco, co nás teprve čeká. Ale tak to není. Digitalizace už řadu let probíhá všude kolem nás, někdy tiše, snadno a bez problémů, někdy tak komplikovaně, až je nám to nepříjemné. Někde malá změna přinese až neuvěřitelné výsledky a někde obrovské množství vynaložených finančních

prostředků nepřinese skoro nic. Běžní lidé se nemusí nějak extra připravovat na budoucnost, ale měli by se snažit držet krok se současností a trvale věnovat nějakou tu energii a čas svému vlastnímu vzdělávání.

Jak dospělé ke vzdělávání motivovat? Mohou v tomto být technologie nápomocné?

A to je trefa do černého! Motivace. To je to, oč tu běží. Není podstatné, zda mají lidé komplikovaný přístup k digitálním technologiím, zda ten či onen vzdělávací program je dobrý či špatný nebo zda jsou zaměstnaní nebo práci hledají. Musí především sami chtít. Jak známo, motivace se získává či dosahuje pomocí vnějších stimulů. Těmi stimuly mohou být vyšší odměna za práci, pocit sebeuspokojení nebo hrozící ztráta zaměstnání, ale také nabídka vzdělávacích programů nebo dostupnost digitálních technologií. A v neposlední řadě také vzdělávací systém, který nastavuje stát. Takže odpověď je, že mohou, ale to nestačí.

Často se diskutuje koncept Průmyslu 4.0. Máme na něj koncepci, ale vlastně nikdo neumí vysvětlit, jak si tento fenomén konkrétně představit...

To musím potvrdit. Všichni o tom mluví, ale jen málokdo ví, o co ve skutečnosti jde. Pan profesor Mařík, vědecký ředitel Českého institutu informatiky, robotiky a kybernetiky ČVUT v Praze, by mě asi za můj velice zjednodušený pohled na Průmysl 4.0 nepochválil, ale já to vnímám takto: „Průmysl 4.0 je období vývoje společnosti, ve kterém přestaly být počítače jen osobní.“ Nemohu se zde pouštět do detailů a hovořit o programových dvojčatech strojů a výrobků, o agentech a agentních technologiích, o komunikaci mezi stroji a výrobky, o umělé inteligenci, strojovém učení či interakci strojů a člověka. I když mě to zajímá, nejsem v této oblasti profesionál.

Co Vás osobně pro práci nejvíce inspiruje?

Hodně vzdělaní a schopní lidé, ale i lidé, kteří jsou ve využívání digitálních technologií zaostalejší. Přece jen se zabývám především digitální gramotností. Kromě zmíněného profesora Maříka, který mě neustále překvapuje svojí vytrvalostí a vůlí posouvat věci kupředu bez ohledu na překážky, si také velice vážím paní profesorky Štěpánkové, předsedkyně ČSKI, která desítky let nezištně věnuje svůj čas myšlenkám digitální gramotnosti a mezinárodního konceptu ECDL v ČR.

Ptal se: Tomáš Langer, expert EPALE

Štítky: Dovednosti pro život E-learning Učební prostředí

0 0

Chcete připojit komentář? Přihlaste se nebo se zaregistrujte
